

מדינת ישראל

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות טבע

נפט וגז

כ' באייר התש"פ

14 במאי 2020

נפט_248_2020

הנדון: הנחיות לאופן חישוב שווי התמלוג על פי הבאר בקשר לזכויות נפט בים, לפי סעיף 32 לחוק הנפט, התשי"ב 1952

דברי הסבר

1. סעיף 32 לחוק הנפט קובע הוראות לגבי אופן חישוב התמלוג מנפט המופק:
(א) סעיף 32 (א) לחוק קובע כי "בעל חזקה חייב בתמלוג בשיעור שמינית מכמות הנפט שהופקה משטח החזקה ונוצלה, למעט כמות הנפט שהשתמש בה בעל החזקה בהפעלת שטח החזקה.." סעיף 32(ב) לחוק קובע כי **"בעל חזקה ישלם לאוצר המדינה, בתקופות תשלום שייקבעו בתקנות, את שווי השוק של התמלוג על פי הבאר."**
(ההדגשות אינן במקור)
2. השיטה המקובלת בעולם לקביעת שווי הנפט בפי הבאר בקידוחים ימיים, כאשר אין שווי שוק לנפט על פי הבאר היא שיטת החילוץ לאחור-Net Back. שיטה זו מתבססת על מחיר המכירה ללקוחות בנקודת המכירה בהתאמות הנדרשות, בניכוי הוצאות מוכרות של בעל החזקה, בין פי הבאר לנקודת המכירה, הנוגעות לטיפול, עיבוד והובלת הנפט. בישראל, המאגרים העיקריים שהתגלו בים: תמר, לויתן, כריש ותנין, הם מאגרי גז טבעי הרחוקים עשרות קילומטרים מהחוף ואין שווי שוק ידוע לגז ולנפט על פי הבאר. לפיכך, הוחלט שהממונה יחשב את שווי הנפט לצורך חישוב התמלוג בהתאם לשיטה זו. יובהר, כי הנחיות אלו עוסקות בחישוב לצורך תשלום תמלוג למדינה לפי חוק הנפט, ולא בחישוב רווח לצורכי מס הכנסה, ובהתאם לכך הממונה יקבע מהן ההוצאות שיוכרו לצורך חישוב שווי השוק של הנפט על פי הבאר.
3. הממונה יקבע לכל בעל חזקה הוראות פרטניות עבור כל חזקה, בהן יפורטו ההוצאות המוכרות בניכוי ושיעורן, לעניין חישוב התמלוג בהתאם למאפייני החזקה, כגון מאפייני מערכות ההפקה, הטיפול והעיבוד, ומיקומן.
4. חישוב התמלוג, לרבות הכרה בהוצאות, יבוצע בהתאם לתנאי השוק ולביקורת שתיערך על ידי אגף תמלוגים, חשבונאות וכלכלה, במינהל אוצרות טבע.
5. בדיקת הכנסות והוצאות תתבצע לפי כללי חשבונאות מקובלים על בסיס מצטבר.
6. למען הסר ספק, מובהר כי הנחיות אלה, כפי שייקבעו מזמן לזמן, מטרתן להבהיר את שיטת החישוב בהתאם לחוק ואת אופן גביית התמלוגים, ואין בהן כדי לגרוע או לעמוד בסתירה להוראות הדין, ובכלל זה הוראות חוק הנפט, התקנות ההנחיות ומסמכי הזכויות שניתנו מכוחו.

ההנחיות

1. הגדרות:

מושגים שלא הוגדרו בהנחיות אלה, תהיה להם המשמעות הנתונה להם בחוק הנפט, התשי"ב-1952.
בהנחיות אלה:
"אמצעי שליטה" – כהגדרתם בתקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפושי נפט והפקתו בים), תשע"ז-2016.
"המשרד" – משרד האנרגיה.
"הממונה" – הממונה על ענייני הנפט.
"חוק הנפט" או "החוק" – חוק הנפט, התשי"ב-1952.
"יחסים מיוחדים" – לרבות יחסים שבין אדם לקרובו, וכן שליטה של צד אחד לעסקה במשנהו, או שליטה של אדם אחד בצדדים לעסקה, במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר;
"נקודת המכירה" – הנקודה בה נמדד ונמכר הנפט מבעל החזקה ללקוח.
"מחיר מכירה" – מחיר אשר נקבע בתנאי שוק, בהסכם בין מוכר מרצון לקונה מרצון, שאין ביניהם יחסים מיוחדים.
"מעריך עתודות או מבקר עתודות בלתי תלוי" – כהגדרתו בסעיף 39 בתוספת השלישית לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטוט תשקיף – מבנה וצורה), תשכ"ט-1969.
"מערכת תת ימית" – מתקנים וצנרת המצויים בקרקעית הים מראש הקידוח ועד לסעפת הראשית.
"קרוב" – בן-זוג, אח, אחות, הורה, הורי הורה, צאצא וצאצאי בן-הזוג, ובן-זוגו של כל אחד מאלה;
"שיטת האזילה" – שיטת הפחתה המתבססת על היחס בין היקף ההפקה השנתי לבין העתודות המוכחות המעודכנות (Proved Reserves) לפי קטגוריית 2P שנערכה בגין יתרת הסגירה של שנה קודמת לשנת ההפקה, בהתאם לדוח של מעריך עתודות או מבקר עתודות בלתי תלוי.
"שליטה" – כהגדרתה בתקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפושי נפט והפקתו בים), תשע"ז-2016.

2. חישוב התמלוג:

שווי התמלוג על פי הבאר בגין נפט שהופק ונוצל יהיה שווה ל- 12.5% ממחיר המכירה ללקוחות בנקודת המכירה בניכוי עלויות הכרחיות, של טיפול, עיבוד והובלת הנפט, כאמור להלן, אשר הוצאו בפועל על ידי בעל החזקה בין פי הבאר לנקודת המכירה.

3. הוצאות המוכרות לצורך חישוב שווי התמלוג על פי הבאר:

ההוצאות שיוכרו לצורך חישוב שווי התמלוג על פי הבאר יהיו הוצאות שהוצאו בפועל על ידי בעל החזקה בין פי הבאר לנקודת המכירה והמפורטות להלן, ובלבד שהן הכרחיות לדעת הממונה על מנת שהנפט יהיה ניתן למכירה:

א. ההוצאות ההוניות (capex) הבאות:

1. הוצאות טיפול בנפט ועיבודו;

2. הוצאות הובלת הנפט - הוצאות הובלת הנפט באמצעות צנרת עד לנקודת החיבור הראשונה למערכת ההולכה הארצית. במקרה בו מחיר המכירה החוזי כולל רכיב של תעריף הולכת הנפט המשולם לחברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ (נתג"ז) יוכרו גם הוצאות ההולכה ששולמו לנתג"ז ישירות על ידי בעל החזקה וכלולות במחיר המכירה החוזי, לפי תעריף ההולכה הרלוונטי.

- ב. הוצאות תפעוליות (opex) הנובעות ישירות מסוגי ההוצאות בסעיף א' לעיל.
- ג. הממונה יקבע לכל בעל חזקה, מזמן לזמן, הוראות פרטניות עבור כל חזקה, בהן יפורטו ההוצאות המוכרות בניכוי, לעניין חישוב התמלוג, בהתאם למאפייניה הפרטניים של החזקה.

4. פירוט ההכרה בעלויות נטישה לצורך חישוב שווי תמלוג על פי הבאר:

- א. בכפוף לאמור בסעיפים 60 ו-61 לחוק הנפט ובהתאם להוראות חוק הנפט, בעל החזקה מחויב לסילוק נכסי נפט בתום השימוש בהם. בעל החזקה יעביר לממונה תכנית מפורטת לפירוק המתקנים הכוללת את עלויות הפירוק (להלן "עלויות הנטישה").
- ב. עלויות הנטישה תוכרנה כהפרשה בהתאם לעלויות תכנית הנטישה מתחילת השנה שבה התקיימו 2 תנאים מצטברים כדלהלן ועד להתכלות המאגר וסיום ההפקה מהמאגר:
1. הופקו במצטבר לפחות 50% מעתודות המאגר, על פי מעריך עתודות או מבקר עתודות בלתי תלוי. כמות הגז לצורך חישוב זה, תיקבע בהוראות הפרטניות עבור כל חזקה.
 2. אושרה תכנית הנטישה על ידי הממונה.
- ג. בסיס ההפרשה יקבע על ידי היוון עלויות הנטישה שהוצגו בתוכנית הנטישה ואושרו על ידי הממונה.
- ד. ההפרשה להוצאות נטישה וההכרה בהוצאות הנטישה בפועל, תהיינה בהתאם לשיעורי ההכרה בהוצאות המערכות הרלבנטיות כפי שיפורטו בהוראות פרטניות שייקבעו עבור כל מאגר.
- ה. חישוב הוצאות ההפרשה יבוצע כל שנה על בסיס ההפרשה שנקבעה לראשונה, בהתאם לשיטת האזילה.
- ו. חישוב שיעור ריבית ההיוון, לצורך חישוב ההפרשה לפי סעיף זה, יהיה כדלקמן:

80% * (מחיר החוב המשוקלל של כלל בעלי החזקה, בהתאם לעלויות החוב הבכיר שלהם בפועל, ובהתאם לשיעור האחזקות שלהם).

+

20% * (מחיר החוב המשוקלל של כלל בעלי העסקה כאמור לעיל + 2%)

יובהר, שמחיר החוב של כל אחד מבעלי החזקה ייקבע לפי עלות החוב הבכיר שלו, ולא לפי עלות הלוואות בעלים או צדדים קשורים.

- ז. ההתחשבות הסופית של הוצאות הנטישה תבוצע לפי עלויות בפועל בשנת ההפקה האחרונה, בהתאם למפורט להלן: במועד ההכרה בהוצאות הנטישה בפועל, יתבצע חישוב של הוצאות הנטישה שיוכרו בפועל, בקיזוז הוצאות ההפרשה שהוכרו מתחילת מועד ההפרשה כאמור לעיל, כשהן משוערכות לערך הנוכחי במועד החישוב. ההפרש בין הוצאות הנטישה שהוכרו בפועל לבין הערך הנוכחי של הוצאות ההפרשה יקוזז או יתווסף להוצאות המוכרות בהתאם לשיעורי ההכרה של מערכות ההפקה, העיבוד וההובלה לפי העניין כפי שיפורטו בהוראות הפרטניות עבור אותה חזקה, כנגד ההכנסות באותה שנה או ההכנסות משנים קודמות, לפי העניין.
- ח. הריבית שתשמש לחישוב הערך הנוכחי האמור, תהיה הריבית האמורה בסעיף ו' לעיל.
- ט. אין בהוראות אלו כדי לגרוע מהוראות שטר החזקה.

5. הוצאות שאינן מוכרות לצורך חישוב שווי תמלוג על פי הבאר:

הוצאה אשר לא פורטה בסעיף 3 לעיל לא תוכר לצורך חישוב שווי תמלוג על פי הבאר. מבלי לגרוע מכלליות האמור, לא תוכרנה ההוצאות הבאות והוצאות הקשורות אליהן, בין הונית ובין תפעוליות:

- א. הוצאות חיפוש;
- ב. הוצאות בגין קידוחים לרבות קידוחי חיפוש, פיתוח והפקה;
- ג. הוצאות הפקה;
- ד. הוצאות בשל פיתוח המערכת התת-ימית;
- ה. הוצאות הנהלה וכלליות לרבות והוצאות שיווק ומכירה;
- ו. קנסות;
- ז. מסי בלו;
- ח. הוצאות מימון, לרבות הוצאות ריבית, הן לגבי הרכוש הקבוע והן לגבי הוצאות שוטפות;
- ט. הוצאות תפעוליות והשקעה ברכוש קבוע, אשר בפועל לא שימשו למטרות הייעודית, לא יוכרו.

6. אופן ההכרה בהוצאות פחת:

הוצאות פחת בשל רכוש יוכרו כמפורט להלן:

1. שיעור הפחת בגין הרכוש הקבוע יחושב לפי שיטת האזילה.
2. הכרה בהוצאות פחת בגין הרכוש הקבוע תחל רק מהמועד בו הרכוש הקבוע התחיל לפעול. דהיינו, רק כאשר הרכוש הקבוע הגיע למיקום ולמצב הנדרשים לפעולתו, והחל לפעול.
3. סך הוצאות הפחת שיוכרו לא יעלו על עלות הרכוש הקבוע.
4. הוצאות הפחת יוכרו בגין הרכוש הקבוע כך שבתום "חיי הנכס" שוויו של הנכס יהיה אפס.
5. הוצאות הפחת יחושבו על ידי הכפלת העלות המופחתת לתחילת שנה של החלק המוכר ברכוש הקבוע שנקבעו בהוראות הפרטניות בשיעור הפחת שנקבע בהתאם לשיטת האזילה.

7. פירוט הכרה בהוצאות בגין נכס שנמכר או שהועברו זכויות השימוש בו

- א. ככל שייחתם הסכם המעניק לצדדים שלישיים זכות בעלות ברכוש הקבוע או זכות שימוש ברכוש הקבוע, בתמורה או שלא בתמורה, או שייחתם הסכם הכולל קבלת תשלום מצדדים שלישיים עבור הובלת נפט או טיפול בו, יבוצע תיקון אומדן שווי הרכוש הקבוע בשנה בה נוצר לרכוש שווי כלכלי מעבר לעלות המופחתת של הרכוש הקבוע הרלבנטי כפי שתיקבע, בהתחשב בהוצאות הפחת שנוכו לצרכי חישוב שווי התמלוג על פי הבאר.
- ב. תיקון האומדן יעשה בשנה שבה נעשתה העסקה בנכס הרלבנטי, בהתאם ל"עקרון המימוש", כאשר יכול ויהיה על בעל החזקה לשלם למדינה תמלוגים בגין שווי זה, אף אם לא נוצרה לו הכנסה באותה שנה.
- ג. השווי הכלכלי לעניין תיקון האומדן יוגבל לסכום שהוכר והופחת לצרכי תמלוגים, בגין הרכוש הקבוע שנמכר או שהועברו זכויות השימוש בו.
- ד. ההוראות שפורטו בסעיף זה לא יחולו בנסיבות בהן נרכשות חלק מהזכויות בחזקה ע"י גורם חדש, אשר מצטרף ליתר בעלי הזכויות בחזקה (ובהתאם, הנכסים הנרכשים ממשיכים לשמש לצרכי החזקה).

8. עסקאות המושפעות מקיום יחסים מיוחדים

בעסקה שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים שבשלהם נקבע מחיר לנכס, לזכות, לשירות או לאשראי, או שנקבעו תנאים אחרים לעסקה, באופן ששווי העסקה נמוך או גבוה, לפי העניין, מאשר היה מתקבל בנסיבות העניין בתנאי שוק, אילו נקבעו המחיר או התנאים בין צדדים שאין ביניהם יחסים מיוחדים, כך שישתלמו בגינה תמלוגים מופחתים, תדווח העסקה בהתאם לתנאי השוק ותחויב בתמלוגים בהתאם.

9. ביקורת

דיווחים בעניין הכנסות והוצאות יהיו כפופים לביקורת שתיערך על ידי אגף תמלוגים חשבונאות וכלכלה במינהל אוצרות טבע במשרד. על בעל הזכות לשתף פעולה באופן מלא עם הביקורת, ומבלי לגרוע מכל סמכות של הממונה על פי דין, להעביר לעיון אגף התמלוגים כל מסמך הנדרש לשם כך. הגבלה בביקורת או אי שיתוף פעולה כנדרש עלולים להביא, בין היתר, לאי הכרה בהוצאה שנדרשה בדיווחים שנמסרו. טיטת דו"ח הביקורת תועבר לתגובת המבוקר, ותינתן לו זכות השגה בפני הממונה על החלטות שתתקבלנה במסגרת הביקורת. מובהר, כי החלטה סופית בעניין זה תתקבל על ידי הממונה, על פי שיקול דעתו.